

สรุปผลโครงการสัมมนาเพื่อสร้างเสริมและสนับสนุน
การขับเคลื่อนภารกิจของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต
กระทรวงมหาดไทย และจังหวัด ประจำปี ๒๕๖๑

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงมหาดไทย
กรกฎาคม ๒๕๖๑

บทนำ

กระทรวงมหาดไทย ดำเนินภารกิจด้านการป้องกันปราบปรามการทุจริตมาอย่างต่อเนื่อง ภายใต้พันธกิจ “มหาดไทยใสสะอาด” โดยในปี ๒๕๕๗ ได้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงมหาดไทยขึ้น เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนภารกิจด้านการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ และการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งมีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตขึ้น ภายในกรม หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ กรุงเทพมหานครและจังหวัดทุกจังหวัด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของกระทรวงมหาดไทย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ นับได้ว่าเป็น “รัฐธรรมนูญปราบโกง” ที่มีการวางกลไกป้องกัน ตรวจสอบ และจัดการทุจริต และประพฤติมิชอบที่เข้มงวด เด็ดขาดยิ่งขึ้น รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างมาตรฐานทางจริยธรรมให้กับข้าราชการทุกประเภท นอกจากนี้แผนปฏิรูปประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประเด็นปฏิรูปด้านการบริหารจัดการ ได้กำหนดให้มีกลไกขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ เพื่อให้ประเทศไทยใสสะอาด ดังนั้นภารกิจด้านการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ และการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม จึงมีขอบเขตที่กว้าง และมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ประกอบกับนโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงมหาดไทย ยุทธศาสตร์และแผนงานต่าง ๆ ที่มุ่งให้ความสำคัญและการสร้างกลไกเพื่อขับเคลื่อนภารกิจดังกล่าวในพื้นที่ เพื่อป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคอย่างต่อเนื่องและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้นบุคลากรของกระทรวงมหาดไทยจึงควรตระหนักและเตรียมการขับเคลื่อนภารกิจดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การขจัดปัญหาการทุจริตเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

“โครงการสัมมนาเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการขับเคลื่อนภารกิจของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงมหาดไทย และจังหวัด ประจำปี ๒๕๖๑” จะเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนภารกิจด้านการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ และการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้มีความชัดเจน สอดคล้องกับสภาพปัญหาในปัจจุบัน รวมทั้งการแปลงนโยบาย แนวทางสู่การปฏิบัติต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	
ที่มาโครงการ	๑
ส่วนที่ ๑ สรุปผลการดำเนินโครงการฯ ในภาพรวม	๒
ส่วนที่ ๒ สรุปการบรรยายและการประชุมเชิงปฏิบัติการ	๓
- การพัฒนาระบบราชการเพื่อให้เกิดธรรมาภิบาล โดย นายนิสิต จันทน์สมวงศ์	๓
- สถานการณ์และทิศทางการแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดย นายประยงค์ ปรียาจิตต์ กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ	๔
- การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) โดย นายประหยัดพวงจำปา รองเลขาธิการ ป.ป.ช.	๖
- การขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) โดย พลอากาศเอก วีรวิท คงศักดิ์ ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย	๙
- การส่งเสริมจริยธรรมให้ข้าราชการยุค ๔.๐ โดย นางศิริวรรณ ศิริอารยา ที่ปรึกษาสถาบันที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ ในราชการ (ผู้ทรงคุณวุฒิสำนักงาน ก.พ.)	๑๑
- ประชุมเชิงปฏิบัติการในหัวข้อ “แผนการขับเคลื่อนงานด้านการต่อต้าน การทุจริตและประพฤติมิชอบ และการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในระยะต่อไป” - นางฉวีวรรณ นิลวงศ์ ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงาน ป.ป.ท. - นายเชษฐา โมสิกรัตน์ ผู้ช่วยปลัดกระทรวงมหาดไทย	๑๔
ส่วนที่ ๓ สรุปความคิดเห็นจากแบบประเมินความพึงพอใจโครงการฯ	๑๗
ภาคผนวก	
๑ โครงการฯ	๑๙
๒ กำหนดการ	๒๒
๓ แบบประเมิน	๒๔

ที่มาของโครงการสัมมนาเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการขับเคลื่อนภารกิจของศูนย์ปฏิบัติการ ต่อต้านการทุจริต กระทรวงมหาดไทย และจังหวัด ประจำปี ๒๕๖๑

กระทรวงมหาดไทย โดยศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงมหาดไทย ดำเนินโครงการสัมมนาเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการขับเคลื่อนภารกิจของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงมหาดไทย และจังหวัด ประจำปี ๒๕๖๑ ตามหลักการ แนวทาง นโยบายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๖๙/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต ประพฤติมิชอบ ข้อ ๑ ให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ กำหนดมาตรการหรือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติกมิชอบในส่วนราชการ และหน่วยงานของรัฐ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ ฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตประพฤติกมิชอบได้

๒. คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ได้มีมติเห็นชอบให้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน (ศปท.) โดยให้เป็นส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยกำหนดไว้ในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการของส่วนราชการนั้น ๆ และให้รองหัวหน้าส่วนราชการทำหน้าที่เป็นหัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน อีกตำแหน่งหนึ่ง และกระทรวงมหาดไทย ได้มีคำสั่งตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต ขึ้น ตั้งแต่วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗

๓. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุล และพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ประเด็นที่ ๖ ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดภัยและประพฤติกมิชอบทุกภาคส่วน ร่วมต่อต้านการทุจริต เพื่อให้สังคมไทยมีวินัย โปร่งใส ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต และยุติธรรม รวมทั้งสร้างความเข้มแข็ง เป็นภูมิคุ้มกันของสังคมไทย ให้ครอบคลุมภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และภาคประชาชน พร้อมทั้งเพื่อสร้างพลังการขับเคลื่อนค่านิยมต่อต้านการทุจริต โดยการปลูกฝังให้คนไทยไม่โกงป้องกันการทุจริตปราบปรามการทุจริต

๔. ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) กำหนดพันธกิจให้มีการสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต ยกกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทุกภาคส่วนแบบบูรณาการ และปฏิรูปกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่เป็นระบบให้มีมาตรฐานสากล

๕. แผนปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติกมิชอบ ประเด็นปฏิรูปด้านการบริหารจัดการ การกำหนดให้มีกลไกที่เหมาะสมในการประสานงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติกมิชอบ ในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ เพื่อให้ประเทศไทยปลอดภัย

ส่วนที่ ๑

สรุปผลการดำเนินโครงการฯ ในภาพรวม

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงมหาดไทย ดำเนินโครงการฯ ในลักษณะการจัดสัมมนาให้ความรู้แก่ข้าราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทย (กรม/หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ) กรุงเทพมหานคร และจังหวัด ณ โรงแรมปรีนซ์พาเลซ กรุงเทพฯ ในระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยเชิญวิทยากรบรรยายให้ความรู้ในหัวข้อต่าง ๆ ที่เป็นทิศทางการขับเคลื่อนภารกิจด้านการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ และการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การทำงานด้านการป้องกันปราบปรามการทุจริต และการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม มีผู้เข้าร่วมจำนวน ๒๐๐ คน

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการขับเคลื่อนภารกิจของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย และจังหวัดในมิติต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามแนวนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ และเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ และการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สรุปการบรรยายและการประชุมเชิงปฏิบัติการ จากวิทยากรในหัวข้อ ดังนี้

หัวข้อ	วิทยากร
การพัฒนาระบบราชการเพื่อให้เกิดธรรมาภิบาล	นายนิสิต จันทร์สมวงศ์ รองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตกระทรวงมหาดไทย
สถานการณ์และทิศทางการแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ	นายประยงค์ ปรียาจิตต์ กรรมการและเลขาธิการ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)	นายประหยัด พวงจำปา รองเลขาธิการ ป.ป.ช.
การขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔)	พลอากาศเอก วีรวิท คงศักดิ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ
การส่งเสริมจริยธรรมให้ข้าราชการยุค ๔.๐	นางศิริวรรณ ศิริอารยา ที่ปรึกษาสถาบันที่ปรึกษา เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในราชการ
ประชุมเชิงปฏิบัติการในหัวข้อ “แผนการขับเคลื่อนงาน ด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ และ การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในระยะต่อไป”	- นางฉวีวรรณ นิลวงศ์ ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และ แผนงาน สำนักงาน ป.ป.ท. - นายเชษฐา โมสิกรัตน์ ผู้ช่วยปลัดกระทรวงมหาดไทย

โดยสรุป ผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีระดับความพึงพอใจในการจัดโครงการฯ ในประเด็นรูปแบบการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๔๔ ความเหมาะสมของของประเด็นที่มีการนำเสนอ ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๗๒ ความเหมาะสมของวิทยากร ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๒๘ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๘๒

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดโครงการฯ : สนับสนุนให้มีการจัดสัมมนา โดยควรกำหนดกรอบแนวทางวิธีปฏิบัติในการดำเนินงานให้กับจังหวัด เพื่อให้การขับเคลื่อนงานไปในแนวทางเดียวกัน รวมทั้งมีการยกตัวอย่างกรณีศึกษา ซึ่งอาจมีการจัดในแต่ละภูมิภาคอย่างต่อเนื่อง

ส่วนที่ ๒ สรุปการบรรยายและการประชุมเชิงปฏิบัติการ
 การพัฒนาระบบราชการเพื่อให้เกิดธรรมาภิบาล
 โดยนายนิสิต จันท์สมวงศ์ รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

“การพัฒนาระบบราชการเพื่อให้เกิดธรรมาภิบาล” โดยมุ่งเน้นการพัฒนา ๓ เรื่อง ได้แก่

- ❖ การพัฒนาคน ให้มีประสิทธิภาพและมีคุณธรรม โดยใช้หลัก ๔S คือ SMART ความรอบรู้ในภารกิจ SMILE ยิ้มแย้มแจ่มใส STANDARD มาตรฐานในการทำงานสูง และ SUFFICIENCY ECONOMY เศรษฐกิจพอเพียง
- ❖ การพัฒนาระบบ คือ มุ่งเน้นความโปร่งใส มีส่วนร่วม และตรวจสอบได้ โดยใช้กลไกประชารัฐเข้ามาช่วย ให้เอกชนและหน่วยงานอื่น ๆ เข้ามาร่วมพัฒนาระบบ เช่น การพัฒนาระบบบริการเชิงรุกให้มีมาตรฐานสูงขึ้น อาทิ ศูนย์บริการร่วมหน่วยงานภาครัฐ (Government Center) และโครงการ CCTV ภาคประชารัฐ เพื่อช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายภาครัฐ และเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ประชาชน เป็นต้น
- ❖ การพัฒนาวัฒนธรรมองค์กร ได้แก่ การใช้ระบบจัดการแบบดิจิทัล (Digital) ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์มาช่วยเพื่อให้เกิดความรวดเร็ว โปร่งใส มีระบบ เช่น การร้องเรียนศูนย์ดำรงธรรมผ่านระบบ QR Code รวมถึงการให้อำนาจการยึดค่านิยมและหลักคุณธรรม ความโปร่งใส ถูกต้อง (Integrity) และการสร้างระบบ ระเบียบให้ชัดเจน เพื่อลดการติดสินบนเจ้าหน้าที่ (No Give and Take) เป็นต้น

สิ่งเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่บุคลากรของกระทรวงมหาดไทยให้มีมิติต่างานด้านคุณธรรม จริยธรรม และการสร้างมาตรฐานการทำงานเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง

สถานการณ์และทิศทางการแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ

โดยนายประยงค์ ปรียาจิตต์ กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

○ สภาพปัญหาที่ก่อให้เกิดการทุจริต คือ กลไกภาครัฐไม่อยู่ในกรอบธรรมาภิบาล ไม่ใช่มาตรการทางปกครอง/วินัย ส่งผลให้โครงสร้างหลัก ได้แก่ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม ภาครัฐ อ่อนแอจึงเกิดการทุจริต และนำมาสู่ปัญหาการทุจริต โดยปัจจัยที่ก่อให้เกิดการทุจริต ได้แก่ ๑) เจ้าหน้าที่ขาดภูมิคุ้มกัน ๒) การบริหาร/กลไกมีช่องว่าง และ ๓) การปราบปรามไม่ได้ผล

○ รูปแบบการทุจริต แบ่งออกได้ ๑๓ รูปแบบ ได้แก่ การทุจริตเชิงนโยบาย การทุจริตในการบริหารราชการแผ่นดิน การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง การทุจริตในการให้สัมปทาน การทุจริตที่เกิดจากการขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน/เปิดโอกาสในการกระทำผิดได้อย่างง่าย การทุจริตโดยการทำลายระบบตรวจสอบอำนาจรัฐ การมีผลประโยชน์ทับซ้อน การทุจริตโดยการปกปิดการบริหารงานที่ไม่ถูกต้อง การทุจริตโดยการใช้นโยบาย กฎหมาย กฎเกณฑ์ การทุจริตโดยการใช้ทรัพยากรของรัฐไปในทางมิชอบ การทุจริตโดยไม่กระทำการตามหน้าที่ การทุจริตโดยการให้และการรับสินบน และการทุจริตโดยการยอมรับของขวัญที่ไม่ถูกต้อง

○ การแก้ไขอย่างยั่งยืน ได้แก่ ๑) ต้องเสริมกลไกภาครัฐให้เข้มแข็ง และปฏิบัติหน้าที่อยู่ในกรอบธรรมาภิบาล ๒) ต้องเสริมกลไกภาคประชาชน/เอกชน/ประชาสังคมให้เข้มแข็ง มีศักยภาพในการเฝ้าระวังและแจ้งเบาะแส ๓) ต้องมีมาตรการ/วิธีการ กระตุ้น/ผลักดันการทำงานภาครัฐ และสนับสนุนภาคประชาชน/ภาคประชาสังคม/ภาคเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ

○ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๗ ได้กำหนดเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ ได้แก่ “ประเทศชาติ – สงบเรียบร้อย” “สังคม – สงบสุข เป็นธรรม ไม่เหลื่อมล้ำ” และ “ประชาชน – มีความสุข” ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ๑๑ ด้าน ได้แก่ ด้านการเมือง ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ด้านกฎหมาย ด้านกระบวนการยุติธรรม ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านสาธารณสุข ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านสังคม และด้านอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด และคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านความมั่นคง ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร และด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

○ สำหรับแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประกอบด้วยประเด็นการปฏิรูป ๔ ประเด็น ได้แก่

๑) การป้องกัน/การเฝ้าระวัง ได้แก่ ร่วมกันต่อต้านการทุจริต และไม่เปิดโอกาสให้ทุจริตและแจ้งเบาะแส รวมทั้งติดตามการแก้ไขของส่วนราชการ

๒) การป้องปราม ได้แก่ แจ้งเรื่องร้องเรียนในหน่วยงานที่มีหน้าที่รับไปแก้ไข และใช้มาตรการทางปกครอง วินัย กระตุ้นการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทุกระดับ

๓) การปราบปราม ได้แก่ เร่งรัดการดำเนินคดีให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว เด็ดขาด เป็นธรรม และมีมาตรการที่สอดคล้องและมีกฎหมายที่เท่าทันต่อการปราบปรามการทุจริต

๔) การบริหารจัดการ ได้แก่ สร้างกลไกการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานการป้องกันและปราบปราม และบริหารจัดการ/บูรณาการทุกมาตรการให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งระบบ

○ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ในระยะเร่งด่วนมุ่งเน้นขับเคลื่อน ๕ ประเด็น ได้แก่

๑) การอำนวยความสะดวกของภาครัฐ

๒) การแก้ไขปัญหาปากท้องและสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๓) การแก้ปัญหาทุจริต/ความโปร่งใส

๔) ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเสมอภาค

๕) สร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในระบอบประชาธิปไตย

ทั้งนี้ กิจกรรมการขับเคลื่อนแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่

- Quick win โครงการที่ดำเนินการเห็นผลอย่างรวดเร็ว ในระยะเวลาอันสั้น จำนวน ๓๐ กิจกรรม

- Flagship โครงการสำคัญที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ใช้ระยะเวลายาวในการดำเนินการ จำนวน ๑๑๐ กิจกรรม

- กิจกรรมอื่น ๆ จำนวน ๓๔๐ กิจกรรม

- การจัดทำกฎหมายใหม่ จำนวน ๘๐ ฉบับ

โดยโครงการประเภท Quick win จะเป็นโครงการที่ยกระดับการดำเนินการทางวินัย ปกครอง ด้วยการสร้างระบบรับเรื่องร้องเรียน การให้องค์กรกลางบริหารงานบุคคลต่าง ๆ ร่วมกันกำหนดวิธีการสรรหา และเลือกสรรบุคคลเข้าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและการดำเนินการด้านจริยธรรมและวินัยที่มีมาตรฐานเดียวกัน และการรณรงค์ให้ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคประชาสังคมช่วยกันเฝ้าระวัง/ต่อต้านการทุจริต

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

โดย นายประยุทธ์ พวงจำปา รองเลขาธิการ ป.ป.ช.

- องค์ประกอบของการกระทำการทุจริต ประกอบด้วย
  - นักการเมือง รวมถึงนักการเมืองท้องถิ่น ในส่วนภูมิภาคที่เป็นผู้กำหนดนโยบายและแนวทางดำเนินงานในภารกิจต่าง ๆ
  - ข้าราชการผู้มีอำนาจหน้าที่ที่อาจเป็นตัวชี้หน้าในการกระทำความผิด รวมถึงทำความเสียหายมากที่สุด
  - นักธุรกิจ/พ่อค้า ภาคเอกชน ซึ่งมีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่องกัน ทั้งนักการเมืองและข้าราชการ ทั้งนี้ งบประมาณที่เกิดจากการกระทำการทุจริตของแต่ละหน่วยงาน คิดเป็นปีละ ๓ แสนล้านบาท (ร้อยละ ๒ ของรายได้ประชาชาติ)

ในปัจจุบันยังมีคดีการทุจริตในภาครัฐหลายโครงการ ซึ่งนับเป็นผลร้ายต่อสังคมและประเทศชาติ เช่น คดีโกงเงินสงเคราะห์ ที่มีนักศึกษาฝึกงานมาเปิดโปงการทุจริต คดีทุจริตจัดซื้อยาฆ่าแมลง แจกชาวบ้าน คดีค่าอาหารกลางวันนักเรียนและนมยูเอชที และอีกหลายคดีที่อยู่ระหว่างการสอบสวนเอาผิดกับหน่วยงานหรือข้าราชการที่กระทำการทุจริต โดยปัจจุบันได้มีการสำรวจผลการทุจริตคอร์รัปชันสามารถแบ่งรูปแบบการทุจริตได้ดังนี้

- การให้สินบนหรือสินน้ำใจ รวมทั้งของกำนัลรางวัลต่าง ๆ
  - ใช้ตำแหน่งเอื้อประโยชน์กับพวกพ้อง
  - การทุจริตโดยการนำนโยบายบังหน้า
  - แสวงหาประโยชน์จากกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง
- คะแนนดัชนีวัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทยสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยในปี ๒๕๔๙ ๒๕๕๗ และ ๒๕๕๘ ได้คะแนนสูงสุด ๓๘ คะแนน
  - ทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประกอบด้วยบริบทของกฎหมาย ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบกับบริบทของแผนยุทธศาสตร์และแผนแม่บทต่าง ๆ
  - ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) มีรายละเอียด ดังนี้

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560 – 2564)

■ แผนงานบูรณาการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบด้วยแนวทางดำเนินการ ๓ แนวทาง ได้แก่

๑. การปลูกฝังวิธีคิด สร้างจิตสำนึกให้มีความซื่อสัตย์สุจริต
๒. ป้องกันการทุจริตเชิงรุก
๓. ปราบปรามการทุจริต

โดยกระทรวงมหาดไทยดำเนินการตามแนวทางที่ ๑ รายละเอียดดังนี้

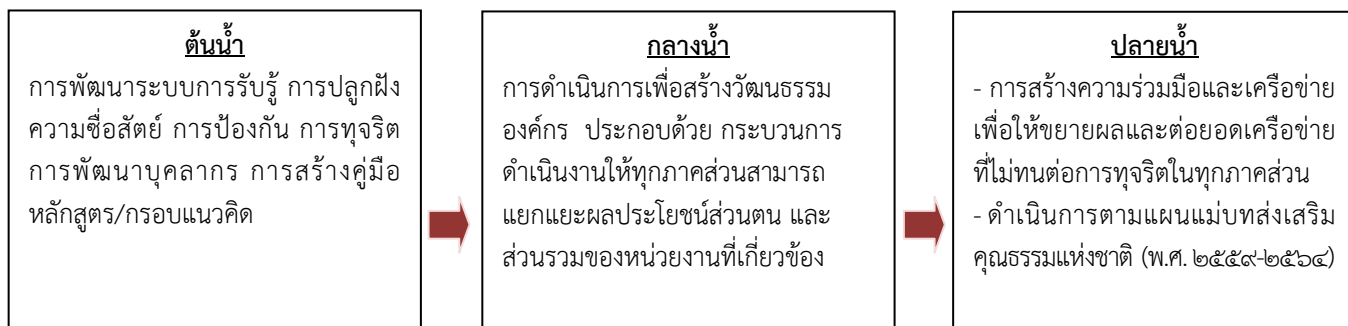
๑) ตัวชี้วัด ๒ ตัว ได้แก่

- ผู้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการผลักดันให้เกิดสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

- ผู้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมสร้างความตระหนักรู้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีค่านิยมร่วมด้านทุจริต มีจิตสำนึกสาธารณะและสามารถแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ร้อยละ ๘๐

๒) จุดเน้น กระบวนการปลูกฝังวิธีคิด สร้างจิตสำนึก ให้มีความซื่อสัตย์สุจริตเกิดขึ้นในตัวบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกของสังคม เกิดเครือข่ายที่ไม่ยอมรับ และต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ ผ่านกระบวนการในการถ่ายทอดความรู้ ความคิดในเรื่องของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับผลประโยชน์ส่วนรวม ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และส่งเสริมคุณธรรมตามแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) และเสริมสร้างพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน

๓) โครงการ/กิจกรรมที่สำคัญ

■ คณะกรรมการร่วมเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตจังหวัด

- กระทรวงมหาดไทยให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานคณะกรรมการ รวมถึงการให้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตจังหวัด เพื่อรองรับการทำหน้าที่ของคณะกรรมการ คณะกรรมการร่วมเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตจังหวัด และได้กำหนดให้มีการประชุมร่วมคณะกรรมการร่วมฯ เป็นประจำปีละไม่น้อยกว่า ๖ ครั้ง พร้อมทั้งให้รายงานผลการประชุมให้กระทรวงมหาดไทยทราบทุกครั้ง

- การศึกษาวิเคราะห์ปัญหาการทุจริตภายในจังหวัด ได้แก่ ๑) สรุปลักษณะการทุจริตในปัจจุบัน เกี่ยวกับแนวโน้มการขยายตัว หรือความรุนแรงของสถานการณ์ สภาพปัญหา ปัจจัยที่เอื้อต่อการทุจริต ๒) วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมให้แนวโน้มการทุจริตลดลง และจัดทำข้อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาการทุจริตที่เหมาะสมกับสถานการณ์ และ ๓) รวบรวมแผนงาน/โครงการของหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัด ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการทุจริตในแต่ละปีงบประมาณ

- การป้องกันแก้ไขปัญหาการทุจริตจังหวัด ได้แก่ ๑) วิเคราะห์แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมของหน่วยงานทั้งหมดในจังหวัด ๒) สนับสนุนการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ของส่วนราชการในจังหวัด ๓) รวบรวมความคืบหน้า ปัญหา อุปสรรคจากการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการเสนอต่อคณะกรรมการร่วมฯ เพื่อติดตามการดำเนินงานและให้ข้อเสนอแนะ ๔) จัดทำรายงานผลการดำเนินการด้านป้องกันฯ ของจังหวัด รวมถึงข้อเสนอแนะ ปัญหา อุปสรรค หลังสิ้นปีงบประมาณ ๕) จัดทำข้อเสนอแนะต่อผู้ว่าราชการจังหวัดในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และ ๖) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการร่วมเพื่อป้องกันฯ กระทรวงมหาดไทย มอบหมาย

ทั้งนี้ คณะกรรมการร่วมฯ ได้เปลี่ยนเป็นคณะอนุกรรมการการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจังหวัด ตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่เหมือนกัน

▪ **จุดเน้น / ความคาดหวัง**ที่หน่วยงานเจ้าภาพประสงค์ให้ส่วนราชการในสังกัด กระทรวงมหาดไทยและจังหวัด ขับเคลื่อนในอนาคต ได้แก่ บูรณาการประสานการขับเคลื่อนการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และยกระดับความโปร่งใสเพิ่มคะแนนดัชนีการรับรู้ การทุจริตให้สูงขึ้น

การขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔)

โดย พลอากาศเอก วีรวิท คงศักดิ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ

 การสนองยุทธศาสตร์ชาติที่ต้องการเน้น “คุณธรรมนำการพัฒนา” และสนองนโยบายของรัฐบาลโดยมีเป้าหมายหลักในการยกระดับจิตใจประชาชนให้มีคุณธรรม รวมทั้งส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติเพื่อสร้างคุณธรรมในสังคมไทย และส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกซึ่งเครื่องมือในการขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ คือ วินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม โดยประชาชนทุกคนต้องคำนึงถึงประโยชน์ของบ้านเมืองก่อนประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้อง ร่วมมือกันสร้างเป้าหมายใหม่ของชาติ ด้วยหลักการดังนี้

วินัย จะบังคับให้คนทำดี ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ

คุณธรรม คือ ความดีที่มีอยู่ในใจทำให้เกิดผลดีต่อผู้อื่น ชื่อสัตย์สุจริต คิดดี พูดดี ทำดี รวมถึงต้องมีเมตตาช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก

จริยธรรม คือ ความประพฤติทางกายและวาจาที่แสดงออกถึงธรรมะที่มีอยู่ในใจ

ค่านิยม คือ พร้อมที่จะปฏิบัติตามคุณค่าที่คนหรือกลุ่มคนที่มีอยู่ต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นวัตถุมนุษย์ สิ่งมีชีวิตอื่นๆ

 การส่งเสริมคุณธรรมแบบ “ระเบิดจากข้างใน” คือการรวมกลุ่มคนที่มีปัญหาหรือแนวคิดตรงกัน ช่วยกันหาแนวทางหรือกระบวนการที่มีส่วนร่วมที่เท่าเทียมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาหรือทำความดี และส่งเสริม ปลุกจิตสำนึก คุณธรรม จริยธรรม ความดีให้ดำรงอยู่ต่อไป หรือการสร้างคุณค่าของมนุษย์ โดยการแสดงออกที่ดีงาม พัฒนาจิตใจให้สูงขึ้น ประพฤติตนเป็นแบบอย่างทำประโยชน์ให้สังคม จิตใจอ่อนโยนมีเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และปลูกฝังสิ่งที่ดีงามให้กับคนรุ่นหลังเพื่อให้เป็นคนดี

 ผลแห่งความสำเร็จ ในการดำเนินงานขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติในครั้งนี้ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน ๓ ระดับ คือ ระดับประเทศชาติ ระดับสังคม และระดับประชาชน ดังนี้

- ระดับประเทศชาติ : เกิดความสงบร่มเย็นสมานฉันท์ มีคุณธรรมนำการพัฒนา มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนในมิติศาสนา เกิดกลไกการขับเคลื่อนเพื่อการส่งเสริมคุณธรรม ทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น ในแนวตั้งและแนวนราบ และเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมและมีบทบาทในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านคุณธรรมในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก

- ระดับสังคม : เกิดชุมชนคุณธรรม สังคมคุณธรรม เป็นสังคมที่ยึดมั่นในสถาบันชาติ สถาบันศาสนาและสถาบันพระมหากษัตริย์ ที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเอื้ออาทร อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและสมานฉันท์ โดยมีระบบการเสริมสร้างคุณธรรมอย่างเข้มแข็ง มีระบบการศึกษามีกิจกรรม/หลักสูตรที่ส่งเสริมคุณธรรมที่ชัดเจน มีการรณรงค์ส่งเสริมคุณธรรมอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง ทุกภาคส่วนของสังคมให้ความสำคัญต่อการเสริมสร้างคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรมและเกิดชุมชนคุณธรรมและบุคคลต้นแบบคุณธรรมที่ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบเพิ่มขึ้น

- ระดับประชาชน : มีพฤติกรรมที่ถูกต้องดีงาม โดยปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนา น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิต ดำรงรักษาไว้ซึ่งวิถีวัฒนธรรมไทย มีความสุขอย่างมั่นคงและยั่งยืน

การส่งเสริมจริยธรรมให้ข้าราชการยุค ๔.๐

โดย นางศิริวรรณ ศิริอารยา ที่ปรึกษาสถาบันที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในราชการ
(ผู้ทรงคุณวุฒิสำนักงาน ก.พ.)

➤ ที่มาของระบบราชการ ๔.๐ คือ เพื่อรองรับต่อยุทธศาสตร์ประเทศไทย ๔.๐ ภาครัฐหรือระบบราชการจะต้องทำงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน (Better Governance, Happier Citizens) หมายความว่า ระบบราชการต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการทำงานใหม่เพื่อพลิกโฉม (transform) ให้สามารถเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจและเป็นพึงของประชาชนได้อย่างแท้จริง (Credible and Trusted Government)

➤ คุณธรรมจริยธรรมไม่ใช่เป็นเพียงคำพูดหรือปณิธาน แต่สามารถสร้างเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติให้เห็นได้อย่างชัดเจน แต่เป็นพื้นฐานสำคัญของข้าราชการและการปฏิบัติราชการ จึงเป็นเสมือนอีกด้านหนึ่งของเหรียญที่ช่วยกำกับและสกัดกั้นการทุจริตประพฤติมิชอบช่วยให้หน่วยงานได้รับความเชื่อถือไว้วางใจจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

➤ คำว่า “จริยธรรม” มาจากคำว่า “จริย” และ “ธรรม”

“จริย” แปลว่า “ความประพฤติ”

“ธรรม” มีความหมายหลายอย่าง ในที่นี้ขอแปลว่า “สภาพที่ทรงไว้โดยชอบ”

เมื่อรวม ๒ คำ เป็น “จริยธรรม” จะหมายถึง “สภาพที่ทรงไว้ซึ่งความประพฤติโดยชอบ”

ตรงกับ ภาษาอังกฤษว่า “ETHICS”/MERIT

➤ คุณธรรม (VIRTUE) เป็นความดีงามทางจิตภาพ เป็นคุณลักษณะที่อยู่ภายในตัวคน คือ ความดีงามในจิตใจ ซึ่งทำให้เคยชินประพฤติดี เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ทำให้คนไม่ทุจริต

➤ จริยธรรม (MERIT) เป็นความดีงามทางกายภาพ คือความดีงามในคุณลักษณะที่ปรากฏภายนอก เช่น มีความรู้ดี มีความสามารถดี มีทักษะดี มีคุณลักษณะอื่นที่เหมาะสม

ดังนั้น คุณธรรมจึงเป็นปัจจัยส่งเสริมให้มีจริยธรรม คือ เมื่อมีความดีงามในจิตใจ ก็ทำให้เคยชินประพฤติดี การประพฤติดีก็คือการมีจริยธรรม และการพัฒนาให้ข้าราชการมีจริยธรรม จึงควรพัฒนาให้ข้าราชการมีคุณธรรมก่อนแล้วข้าราชการจะมีจริยธรรมไปเอง

➤ จริยธรรมในราชการพลเรือน

พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๗๘ จรรยาข้าราชการมุ่งประสงค์ให้เป็นข้าราชการที่ดีมีเกียรติศักดิ์ศรี โดยเฉพาะการยึดมั่นยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้องซื่อสัตย์ สุจริต รับผิดชอบปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่ เป็นธรรมมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

วินัยข้าราชการพลเรือน หมายถึง ระเบียบแบบแผนความประพฤติที่บัญญัติไว้ให้ข้าราชการปฏิบัติและห้ามมิให้ข้าราชการปฏิบัติ เพื่อข้าราชการใช้ควบคุมตนเอง ผู้บังคับบัญชาใช้ควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้ข้าราชการมีความประพฤติดี ละเว้นความประพฤติมิชอบ

➤ ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒๗๙ มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่ละประเภท ให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมที่กำหนดขึ้น

..... จะต้องมีกลไกและระบบในการดำเนินงานเพื่อให้การบังคับใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งกำหนดขั้นตอนการลงโทษตามความร้ายแรงแห่งการกระทำ

..... การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม ให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดทางวินัย

➤ กระบวนการตัดสินใจทางคุณธรรม/จริยธรรม

ขั้นที่ ๑ ทบทวนแรงจูงใจ จะทำอย่างไรเพื่ออะไร ทำไมถึงจะทำแบบนี้

- เป็นความซื่อสัตย์ต่อสิ่งที่เป็นคุณค่าของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือไม่?
- ทำอย่างนี้จะเพิ่มความเชื่อถือ ไว้วางใจจากประชาชนหรือไม่?
- จะมีใครคิดว่าเป็นการรุกร้าสิทธิหรือไม่ อย่างไร?

ขั้นที่ ๒ พิจารณาความเสี่ยง

- มีกฎหมายอะไรที่เกี่ยวข้องบ้าง?
- แนวทางนี้เป็นไปตามคุณค่าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องยึดถือหรือไม่?
- อาจถูกกฎหมายแต่ผิดศีลธรรม/คุณธรรมไหม?
- อาจผิดมาตรฐานทางจริยธรรมของหน่วยงานไหม?

ขั้นที่ ๓ พิจารณาว่าหากไม่ดำเนินการเรื่องนี้ อาจเกิดอะไรขึ้นได้บ้าง

- ทางกฎหมาย
- การถูกร้องเรียน

ขั้นที่ ๔ พุดคุย หาความเห็นจากผู้อื่น

- เช่น ในกลุ่ม Action Learning หัวหน้า เพื่อน นิติกร ฝ่ายบุคคล
- เปิดใจ ตั้งใจฟังเพื่อให้เข้าใจ

ขั้นที่ ๕ พิจารณาว่าเป็นปัญหาที่ระบบหรือบุคคล

- ถ้าเป็นปัญหาเชิงระบบ ให้จัดระบบวิธีการทำงานใหม่
- ถ้าเป็นปัญหาที่บุคคล พุดคุยกับต้นเรื่อง หรือหาผู้ที่เขาเชื่อถือเคารพให้พุดคุย

(ด้วยความตั้งใจดี ปราศจากอคติ หาแรงจูงใจ เน้นให้คิดถึงการกระทำและผลที่เกิดขึ้น/ข้อดี ข้อเสีย)

ขั้นที่ ๖ หากจำเป็นต้องมีการดำเนินการทางวินัย

- เก็บรวบรวมข้อมูล ประสานผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ขั้นที่ ๗ กำหนดวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นอีก

- ทำตัวเป็นต้นแบบ
- ให้ความรู้
- สร้างความโปร่งใส
- เปิดเผยข้อมูลให้เข้าถึงได้ง่าย

- พุดคุยเมื่อมีข้อสงสัย

➤ ตัวอย่างพฤติกรรมของความซื่อสัตย์สุจริต/การแสดงออกถึงความมีคุณธรรม จริยธรรม

พฤติกรรมเชิงบวก

- ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมของหน่วยงาน
- รักษาระดับการทำงานที่มีมาตรฐานสูงอย่างสม่ำเสมอ แสดงความจงรักภักดี ความรับผิดชอบ

และความจริงใจ

- ไม่ก้าวก่าย ล้าเส้นความรับผิดชอบของผู้อื่น
- เปิดโอกาสให้พุดคุย และเปิดเผยข้อมูล แสดงเหตุผล
- ไม่ให้คำสัญญาในสิ่งที่ทำไม่ได้

พฤติกรรมเชิงลบ

- ให้ผลประโยชน์ส่วนตนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ
- ทำอะไรไม่ได้ นึกถึงเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน
- ไม่ยอมรับเมื่อเกิดผลเชิงลบหรือมีข้อผิดพลาด
- ประนีประนอมเมื่อมีผลประโยชน์
- ทำตามสัญญาไม่ได้
- เสี่ยงโดยไม่วิเคราะห์ให้รอบคอบ
- โทษผู้อื่น
- ปฏิบัติไม่ได้จริง ไม่ลงมือทำ

แผนการขับเคลื่อนงานด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ และการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรมในระยะต่อไป

โดย นางฉวีวรรณ นิลวงศ์ ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงาน ป.ป.ท.

✓ การทำแผนป้องกันและปราบปรามของกระทรวงและ ศปท. ระดับจังหวัด ประกอบด้วย แผนยุทธศาสตร์ ๒๐ ปี ซึ่งเป็นทิศทางการพัฒนาประเทศ เรียกว่าเป็น “แผนระดับ ๑” ซึ่งวางเป้าหมายของประเทศไทยไว้ ๖ เรื่อง ได้แก่ ๑) แก້จน ๒) แก້เหลื่อมล้ำ ๓) แก້โกง ๔) การปฏิรูประบบราชการ ๕) การสร้างการมีส่วนร่วม และ ๖) การสร้างอนาคต สำหรับ “แผนระดับที่ ๒” ได้แก่ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึง “แผนระยะที่ ๓” ของสำนักงาน ป.ป.ช. และแผนแม่บท ซึ่งจะตอบสนองกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

✓ การประเมินความเสี่ยงจะเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ทำให้การทุจริตลดลง หรือเป็นการป้องกันและป้องปรามการทุจริตด้วย โดยเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงเกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งเกิดจากภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่แตก ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจล่มสลาย ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นคือ เหตุการณ์และโอกาส ซึ่งความเสี่ยงและโอกาสนั้นสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งทางบวกและทางลบ

✓ การบริหารความเสี่ยงทำให้องค์กรเกิดความยั่งยืนโดยการสร้างความโปร่งใส ไม่ทุจริตให้เกิดขึ้นในองค์กร ฉะนั้นการบริหารความเสี่ยง คือ การควบคุมและการยอมรับได้ เพื่อให้ไม่มีการทุจริตหรือการทุจริตลดน้อยลง ดังนั้นจึงต้องควบคุมระบบการบริหารงาน หรือเรียกว่าระบบการบริหารความเสี่ยง

✓ การวิเคราะห์และระบุความเสี่ยง ต้องนำปัญหาที่เป็นความเสี่ยงที่แท้จริงมาวิเคราะห์ จึงจะสามารถแก้ปัญหาที่ต้นเหตุได้ โดยสาเหตุของการเกิดการทุจริตมีดังนี้

๑. ระบบงานมีจุดอ่อน
๒. คนทุจริต
๓. โอกาสที่เอื้อต่อการทุจริต

✓ การควบคุมภายในไม่ใช่การบริหารจัดการความเสี่ยง ซึ่งเป็นการมองอนาคตล่วงหน้าก่อนที่สิ่งไม่พึงประสงค์จะเกิดขึ้น การบริหารความเสี่ยงจากการทุจริตจึงเป็นเรื่องของการวางระบบเฝ้าระวัง หรือระบบสัญญาณเตือนล่วงหน้า มากกว่าการเพิ่มระบบการควบคุมภายในจากเดิม

แผนการขับเคลื่อนงานด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ และการส่งเสริม
คุณธรรม จริยธรรมในระยะต่อไป

การประชุมเชิงปฏิบัติการในหัวข้อ “ความคาดหวังต่อการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกัน
ปราบปรามการทุจริต และการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม”
โดย นายเชษฐา โมสิกรัตน์ ผู้ช่วยปลัดกระทรวงมหาดไทย

การสรุปความคิดเห็นในประเด็น “ความคาดหวังต่อการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกัน
ปราบปรามการทุจริต และการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม” จากผู้เข้าร่วมโครงการฯ ได้ดังนี้

ความคาดหวังต่อการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันปราบปรามการทุจริตและการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

ระบบการปฏิบัติงาน

๑. กรอบและแผนการปฏิบัติงานมีความชัดเจนเป็นรูปธรรม
๒. นำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงาน เช่น ระบบการรายงานที่สามารถดำเนินการได้ง่าย มีความถูกต้องผ่านแอปพลิเคชันต่อต้านการทุจริต
๓. มาตรการการตรวจสอบการปฏิบัติงานให้มีความโปร่งใส
๔. การให้ค่าตอบแทนที่มีความเท่าเทียมกันกับการปฏิบัติงาน
๕. อบรมจริยธรรม คุณธรรม ในการให้บริการและจัดอย่างต่อเนื่อง
๖. ต้องการให้มีระบบการประสานงานเรื่องร้องเรียนของแต่ละหน่วยงาน
๗. จัดสัมมนาเพื่อปรับทัศนคติเรื่องการป้องกันการทุจริต และคุณธรรม จริยธรรม ให้เจ้าหน้าที่ทุกระดับ
๘. นำกลไกประชารัฐมาสนับสนุนการดำเนินงาน
๙. สนับสนุนงบประมาณเพื่อกระตุ้นกิจกรรมประกวด/สร้างสรรค์ในการต่อต้านการทุจริตมากกว่าการอบรม
๑๐. มีการติดตามการขับเคลื่อนงานด้านป้องกันฯ และมีการสร้างเครือข่าย

บุคลากร

๑. การให้ความสำคัญของผู้บริหารที่ขับเคลื่อนอย่างจริงจัง และเป็นตัวอย่างที่ดี ประพฤติตนเป็นแบบอย่างและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
๒. เพิ่มประสิทธิภาพบุคลากร ความรู้ พัฒนาระบบการให้บริการ ให้ความยุติธรรม

บริบทและวัฒนธรรม

๑. เลิกวัฒนธรรมต่าง ๆ เช่น การจัดเลี้ยงต้อนรับ การจ่ายเงินที่เบิกไม่ได้ ไม่รับเงิน หยุตทุจริต
๒. สร้างค่านิยมที่ดีให้แก่บุคลากร ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม
๓. มีการยกย่องเชิดชูบุคลากรที่ปฏิบัติตนในทางที่ดี ไม่ทุจริต
๔. สร้างความตระหนักร่วมกันเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริต

ส่วนที่ ๓ สรุปความคิดเห็นจากแบบประเมินความพึงพอใจโครงการสัมมนาฯ

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงมหาดไทย สรุปผลการจัดโครงการสัมมนาฯ โดยเก็บข้อมูลจากแบบประเมินความพึงพอใจโครงการสัมมนาฯ ของผู้เข้าร่วมโครงการในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑. การจัดโครงการ : ผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีความคิดเห็น ดังนี้

๑.๑ รูปแบบการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม มีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๔๔ และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๓๑

๑.๒ เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม มีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๗๒ และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๕๙

๑.๓ สถานที่จัดกิจกรรมมีความเหมาะสม มีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๔๔ และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๗๔

๑.๔ เจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด และมากเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๕๙

๑.๕ การบริการ อาหาร และเครื่องดื่ม มีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๗๒ และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๐๕

๒. วิทยากรและประเด็น / เนื้อหา : ผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีความคิดเห็น ดังนี้

๒.๑ ความเหมาะสมของประเด็นที่มีการนำเสนอ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๗๒ และมาก คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๘๗

๒.๒ ความเหมาะสมของวิทยากร มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๒๘ และมาก คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๘๗

๒.๓ ความเหมาะสมของเอกสารประกอบการสัมมนา มีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๔๔ และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๔๖

๓. การนำความรู้ไปใช้ : ผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีความคิดเห็น ดังนี้

๓.๑ เกิดความรู้ ความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ ของการสัมมนา มีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๘๒ และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๔๙

๓.๒ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ มีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๘๒ และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๔๙

๓.๓ สามารถนำความรู้ไปเผยแพร่ / ถ่ายทอดผู้ร่วมงานได้ มีความพึงพอใจในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๕๖ และพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๐๕

๓.๔ สามารถให้คำปรึกษาแก่ผู้ร่วมงานได้ มีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๑๓ และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๔๙

๓.๕ มีความมั่นใจและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้ มีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๘๗ และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๔๙

๔. ควรมีการจัดสัมมนาในลักษณะนี้ให้กับศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีความคิดเห็นพึงพอใจในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๑๓ และมาก คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๓๑

๕. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดโครงการสัมมนาฯ สามารถสรุปได้ดังนี้

๕.๑ **ลักษณะของโครงการ** สนับสนุนให้มีการจัดสัมมนาในลักษณะนี้ โดยควรกำหนดกรอบแนวทางวิธีปฏิบัติในการดำเนินงานให้กับจังหวัดเพื่อขับเคลื่อนงานไปในแนวทางเดียวกัน รวมทั้งยกตัวอย่างกรณีศึกษา และจัดโครงการเป็นลักษณะของ workshop ซึ่งอาจจัดในแต่ละภูมิภาคอย่างต่อเนื่อง มากกว่าปีละ ๑ ครั้ง

๕.๒ **วิทยากร** มีความรอบรู้เชี่ยวชาญ ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ได้ดีมาก

๕.๓ **ระยะเวลา** ดำเนินโครงการ ควรเพิ่มระยะเวลาเป็น ๓ วัน ๒ คืน

๖. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการป้องกันปราบปรามการทุจริต และการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

๖.๑ **การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง** ผู้บังคับบัญชาควรเป็นแบบอย่างให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา โดยเริ่มต้นจากการพิจารณาแต่งตั้ง ข้าราชการให้ยึดตามหลักคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ความสามารถ

๖.๒ **การบูรณาการ** การดำเนินงานด้านป้องกันและปราบปรามการทุจริต ถือเป็นนโยบายสำคัญ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดต้องบูรณาการทุกภาคส่วนในจังหวัด รวมทั้งต้องพยายามตอบสนองนโยบาย นอกจากนี้ ต้องบูรณาการการทำงานระหว่างจังหวัดกับสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด

๖.๓ รูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน/เป็นมาตรฐานเดียวกัน

- ควรมีแผนการดำเนินงานของจังหวัดให้ชัดเจนเพื่อให้ดำเนินงานเป็นไปในแนวทางเดียวกันทั้งประเทศ และจะส่งผลให้การขับเคลื่อนเป็นรูปธรรม สะท้อนถึงผลการดำเนินงานในภาพรวมได้

- จัดทำระบบรายงานผลการดำเนินการผ่านออนไลน์ เพื่อถ่ายทอดผู้รายงานและผู้รวบรวมรายงาน รวดเร็วและทันสมัย

๖.๔ **ปัจจัยอื่น ๆ** ได้แก่ ควรเพิ่มมาตรการตรวจสอบ สืบสวนสอบสวนทั้งในส่วนของเอกสารหลักฐานหรือในส่วนที่ขาดหลักฐาน เพราะข้าราชการมักจะมีการปลอมแปลงเอกสารหรือรับรองค่าใช้จ่ายเอง

- ควรมีการอบรมด้านจริยธรรมโดยตรง เพื่อให้เข้าใจในบริบทและเป็นหน้าที่ที่สำคัญต่อไป

- ควรมีการวางแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน/สนับสนุนการให้การศึกษาแก่บุคลากรของ สปท.

ภาคผนวก

กำหนดการโครงการสัมมนาเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการขับเคลื่อนภารกิจของ
ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงมหาดไทย และจังหวัด ประจำปี ๒๕๖๑
วันที่ ๑๙ - ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องปรีณซ์บอลรูม ๓ ชั้น ๑๑ โรงแรมปรีณซ์พาเลซ กรุงเทพฯ

วันพฤหัสบดีที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑

- เวลา ๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น. - ลงทะเบียน
- เวลา ๐๙.๐๐ - ๐๙.๓๐ น. - พิธีเปิดโครงการฯ
- ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงมหาดไทย กล่าวรายงาน
- นายนิสิต จันทน์สมวงศ์ รองปลัดกระทรวงมหาดไทย เปิดโครงการฯ
- เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๐.๓๐ น. - การบรรยายในหัวข้อ “การพัฒนาระบบราชการเพื่อให้เกิดธรรมาภิบาล”
โดยนายนิสิต จันทน์สมวงศ์ รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
- เวลา ๑๐.๓๐ - ๑๐.๔๕ น. - พักรับประทานอาหารว่าง
- เวลา ๑๐.๔๕ - ๑๒.๐๐ น. - การบรรยายในหัวข้อ “การพัฒนาระบบราชการเพื่อให้เกิดธรรมาภิบาล”
โดยนายนิสิต จันทน์สมวงศ์ รองปลัดกระทรวงมหาดไทย (ต่อ)
- เวลา ๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น. - พักรับประทานอาหารกลางวัน
- เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๔.๓๐ น. - การบรรยายในหัวข้อ “สถานการณ์และทิศทางการแก้ไขปัญหาการทุจริตและ
ประพฤติมิชอบ” โดยนายประยงค์ ปรีญาจิตต์ กรรมการและเลขานุการ
คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและ
ประพฤติมิชอบ
- เวลา ๑๔.๓๐ - ๑๔.๔๕ น. - พักรับประทานอาหารว่าง
- เวลา ๑๔.๔๕ - ๑๖.๑๕ น. - การบรรยายในหัวข้อ “การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)”
โดยนายประหยัด พวงจำปา รองเลขาธิการ ป.ป.ช.
- เวลา ๑๗.๐๐ น. - รับประทานอาหารเย็น ณ โรงแรม

วันศุกร์ที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑

- เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๐.๓๐ น. - การบรรยายในหัวข้อ “การขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔)”
โดย พลอากาศเอก วีรวิท คงศักดิ์ ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย
- เวลา ๑๐.๓๐ – ๑๐.๔๕ น. - พักรับประทานอาหารว่าง
- เวลา ๑๐.๔๕ – ๑๒.๑๕ น. - การบรรยายในหัวข้อ “การส่งเสริมจริยธรรมให้ข้าราชการยุค ๔.๐”
โดย นางศิริวรรณ ศิริอารยา ที่ปรึกษาสถาบันที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในราชการ (ผู้ทรงคุณวุฒิสำนักงาน ก.พ.)
- เวลา ๑๒.๑๕ – ๑๓.๓๐ น. - พักรับประทานอาหารกลางวัน
- เวลา ๑๓.๓๐ – ๑๔.๓๐ น. - ประชุมเชิงปฏิบัติการในหัวข้อ “แผนการขับเคลื่อนงานด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ และการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในระยะต่อไป”
โดย นางฉวีวรรณ นิลวงศ์ ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงาน ป.ป.ท. และนายเชษฐา โมสิกรัตน์ ผู้ช่วยปลัดกระทรวงมหาดไทย
- เวลา ๑๔.๓๐ – ๑๔.๔๕ น. - พักรับประทานอาหารว่าง
- เวลา ๑๔.๔๕ – ๑๕.๓๐ น. - ประชุมเชิงปฏิบัติการ (ต่อ)
- เวลา ๑๕.๓๐ – ๑๖.๐๐ น. - ถาม – ตอบ และสรุปภาพรวมจากการสัมมนาฯ

*****

หมายเหตุ :

*การแต่งกายชุดสุภาพ

*กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

แบบประเมินความพึงพอใจโครงการสัมมนาเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการขับเคลื่อนภารกิจ
 ของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงมหาดไทย และจังหวัด
 วันที่ ๑๙ - ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องปรี้นซ์บอลรูม ๓ ชั้น ๑๑ โรงแรมปรี้นซ์พาเลซ กรุงเทพฯ

ตอนที่ ๑ ความพึงพอใจ / ความรู้ความเข้าใจ / การนำความรู้ไปใช้ ต่อการเข้าร่วมโครงการ
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความพึงพอใจของท่านเพียงระดับเดียว

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. การจัดโครงการ					
๑.๑ รูปแบบการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
๑.๒ เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
๑.๓ สถานที่จัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
๑.๔ เจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก					
๑.๕ การบริการ อาหาร และเครื่องดื่ม					
๒. วิทยากรและประเด็น / เนื้อหา					
๒.๑ ความเหมาะสมของประเด็นที่มีการนำเสนอ					
๒.๒ ความเหมาะสมของวิทยากร					
๒.๓ ความเหมาะสมของเอกสารประกอบการสัมมนา					
๓. การนำความรู้ไปใช้					
๓.๑ เกิดความรู้ ความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ ของการสัมมนา					
๓.๒ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้					
๓.๓ สามารถนำความรู้ไปเผยแพร่ / ถ่ายทอดผู้ร่วมงานได้					
๓.๔ สามารถให้คำปรึกษาแก่ผู้ร่วมงานได้					
๓.๕ มีความมั่นใจและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ ประโยชน์ได้					
๔. ควรมีการจัดสัมมนาในลักษณะนี้ให้กับศูนย์ปฏิบัติการ ต่อต้านการทุจริตและบุคคลที่เกี่ยวข้อง					

ตอนที่ ๒ ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดโครงการสัมมนาฯ

.....
.....
.....
.....
.....

๒. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการป้องกันปราบปรามการทุจริต และการส่งเสริม
คุณธรรม จริยธรรม

.....
.....
.....
.....
.....

๓. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....
.....
.....
.....
.....

----- ขอขอบคุณค่ะ -----